

№ 211-п от 11.12.2024

УТВЕРЖДЕНО:
Решение Наблюдательного совета
ТОО «МАЭК»
№7 от 02.12.2024г.

СЫБАЙЛАС ЖЕМҚОРЛЫҚҚА ҚАРСЫ СТАНДАРТТАР

**«Маңғыстау атом энергетикалық комбинат»
Жауапкершілігі шектеулі серіктестігі
Ақтау қаласы**

Мазмұны

1 Қолдану саласы.....	3
2 Анықтамалар мен қысқартулар	4
3 Қайырымдылық қызметке қатысу және демеушілік.....	5
4 Саяси қызметке қатысу	5
5 Серіктестікте жұмыс істейтін адамдардың мінез-құлық (әрекет) қағидалары	5
6 Өзге де шектеулер мен тыйым салулар.....	8
7 Қорытынды ережелер	9

1 Қолдану саласы

1.1 Осы "МАЭК" ЖШС (бұдан әрі-Серіктестік) Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары "сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл туралы" Қазақстан Республикасының Заңына, Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына, квазимемлекеттік сектор субъектілерінде сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс институтын ұйымдастыру жөніндегі әдістемелік ұсынымдарға, серіктестіктің жарғысына және серіктестіктің басқа да ішкі құжаттарына сәйкес әзірленді.

1.2 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың мақсаты Серіктестік қызметінде сыбайлас жемқорлық көріністеріне жол бермеу, оның қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлық көріністеріне нөлдік төзімділікті арттыру және серіктестікте сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған ұсынымдар жүйесін белгілеу болып табылады.

1.3 Серіктестік өз алдына мынадай мақсаттар қояды:

- атқаратын лауазымына қарамастан серіктестік қызметкерлерін сыбайлас жемқорлық қызметіне тарту тәуекелін барынша азайту;
- қызметкерлерде серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарын сыбайлас жемқорлық ұғымы туралы кез келген нысанда және көріністе біркелкі түсінуді қалыптастыру;
- серіктестік қызметкерлерінің стандарттардың қағидаттары мен талаптарын, Қазақстан Республикасының қолданылатын сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнамасының түйінді нормаларын, сондай-ақ сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөніндегі барабар рәсімдерді білу және сақтау міндетін белгілеу.

1.4 Серіктестіктің сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызметі сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне мониторинг пен ішкі талдауды жүзеге асырады, олардың нәтижелері бойынша сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды жою жөнінде шаралар қабылдайды.

1.5 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асыру кезінде Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет мынадай қағидаттарды басшылыққа алады:

- Серіктестік басшылығының сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенстің тиімділігіне мүдделілігі;
- сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс бойынша міндеттерді орындау үшін қажетті өкілеттіктер мен ресурстардың жеткіліктілігі;
- сыбайлас жемқорлық тәуекелдерін бағалаудың тұрақтылығы;
- ақпараттық ашықтық;
- квазимемлекеттік сектор субъектілеріне сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенсті жүзеге асырудың үздіксіздігі.

1.6 Қоғамдық қатынастар саласы - электр энергетикасы, жылу энергиясын өндіру және жабдықтау, магистральдық құбырлар арқылы су беру жөніндегі табиғи монополиялар саласы.

1.7 Қызметкерлер осы стандарттарды басшылыққа алуы және олардың қағидаттары мен талаптарын мүлтіксіз сақтауы тиіс.

1.8 Стандарттардың принциптері мен талаптары Серіктестіктің қызметкерлері мен өкілдеріне, сондай-ақ тиісті міндеттер олармен жасалған шарттарда, олардың

ішкі құжаттарында бекітілген не қолданылып жүрген заңдардың нормаларынан тікелей туындайтын жағдайларда өзге де тұлғаларға қолданылады. «МАЭК» ЖШС-нің Корпоративтік этика және әлеуметтік жауапкершілік кодексінде баяндалған сыбайлас жемқорлыққа қарсы ескертпе осы стандарттарға да қолданылады.

1.9 Серіктестік осы стандарттарды Серіктестіктің Интернет-ресурсында еркін қолжетімділікте орналастырады, сыбайлас жемқорлықты қабылдамайтындығы туралы ашық мәлімдейді, барлық қарсы агенттердің, өз қызметкерлерінің және өзге де адамдардың осы стандарттардың қағидаттары мен талаптарын сақтауын қолдайды және көтермелейді, ақпараттандыру және оқыту арқылы сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет деңгейін арттыруға жәрдемдеседі.

2 Анықтамалар мен қысқартулар

2.1 Осы құжатта мынадай анықтамалар мен қысқартулар қолданылады::

Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар	- сыбайлас жемқорлықтың алдын алуға бағытталған қоғамдық қатынастар саласы үшін белгіленген ұсынымдар жүйесі
Сыбайлас жемқорлық	- жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдарға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың өздерінің лауазымды адамдарын заңсыз пайдалануы (қызметтік) өкілеттіктерді және олармен байланысты мүмкіндіктерді жеке өзі немесе делдалдар арқылы (мүліктік емес) игіліктер мен артықшылықтарды өзі үшін не үшінші тұлғалар үшін, сол сияқты игіліктер мен артықшылықтар беру арқылы осы адамдарды сатып алу
Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл	- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің өз өкілеттіктері шегінде сыбайлас жемқорлықтың алдын алу, оның ішінде қоғамда сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды анықтау және жою, сондай-ақ сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды анықтау, жолын кесу, ашу және тергеу және олардың зардаптарын жою жөніндегі қызметі
Сыбайлас жемқорлық тәуекелі	- сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайлардың туындау мүмкіндігі
Сыбайлас жемқорлықтың алдын алу	- сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл субъектілерінің алдын алу шаралары жүйесін әзірлеу және енгізу арқылы сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға ықпал ететін себептер мен жағдайларды зерделеу, анықтау, шектеу және жою жөніндегі қызметі

Мүдделер қақтығысы	- жауапты мемлекеттік лауазымды атқаратын адамдардың, мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдардың, оларға теңестірілген адамдардың, лауазымды адамдардың жеке мүдделері мен олардың лауазымдық өкілеттіктері арасындағы қайшылық, бұл ретте аталған адамдардың жеке мүдделері олардың өз лауазымдық міндеттерін орындамауына және (немесе) тиісінше орындамауына әкеп соғуы мүмкін
---------------------------	--

2.2 Осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттарда қолданылатын, бірақ ашылмаған анықтамалар Қазақстан Республикасының заңнамасында және Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл жөніндегі серіктестіктің ішкі құжаттарында пайдаланылатын анықтамаларға сәйкес келеді.

3 Қайырымдылық қызметке қатысу және демеушілік

3.1 Серіктестік Серіктестіктің нақты жобаларында коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында қайырымдылық және демеушілік жобаларды қаржыландырмайды.

4 Саяси қызметке қатысу

4.1 Серіктестік жобаларында коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында Серіктестік саяси партияларды, ұйымдар мен қозғалыстарды қаржыландырмайды.

5 Серіктестікте жұмыс істейтін адамдардың мінез-құлық (әрекет) қағидалары

5.1 Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар қозғайтын салаларда жеке және заңды тұлғалардың құқықтары мен заңды мүдделерін іске асыру кезінде:

- 1) жеке және заңды тұлғаларға заңсыз талаптар қоймауға, жұмысқа қатысы жоқ құжаттарды талап етпеуге;
- 2) жұмысқа қатысы жоқ өтініштермен жүгінбеуге;
- 3) табыс табуға байланысты кәсіпкерлік және өзге де қызметті жүзеге асыруда біреуге жәрдем көрсетуден қалыс қалуға;
- 4) сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимылда, сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтарды ашуда белсенділік көрсетуге;
- 5) жеке және заңды тұлғалардың өтініштерін, басқа да қызметтік құжаттарды қарауға, сондай-ақ олар бойынша Қазақстан Республикасының заңдарында және Серіктестіктің ішкі құжаттарында белгіленген тәртіппен және мерзімде қатаң түрде қажетті шаралар қолдануға;
- 6) мәселелерді объективті қарауға және өз құзыреті шеңберінде Қазақстан Республикасының заңнамасына және Серіктестіктің ішкі құжаттарына қатаң сәйкес шешімдер қабылдауға;
- 7) контрагенттермен ашық қаржылық қызмет жүргізуге;

8) қаржы құжаттарын қасақана бұрмалауға немесе бұрмалауға жол бермеуге;

9) жеке және заңды тұлғаларды қандай да бір түрде, оның ішінде ақшалай сомалар, сыйлықтар беру, олардың атына жұмыстарды (қызметтерді) өтеусіз орындау жолымен және осында көрсетілмеген, оларды белгілі бір тәуелділікке қоятын және олардың Серіктестіктің пайдасына қандай да бір іс-әрекеттерді орындауын қамтамасыз етуге бағытталған басқа да тәсілдермен ынталандыруға жол бермеуге;

10) Серіктестік үшін коммерциялық артықшылықтар алу мақсатында мемлекеттік қызметшілер мен олардың туыстары (немесе олардың мүдделері үшін) үшін кез келген шығыстарды, оның ішінде көлік, тұру, тамақтану, ойын-сауық және т.б. шығыстарды, олардың Серіктестік есебінен өзге пайда алуын төлеуден тартынуға;

11) Серіктестік атынан қызметкерлер басқа тұлғалар мен ұйымдарға бере алатын, не Серіктестіктегі жұмысына байланысты Серіктестік қызметкерлері басқа тұлғалардан немесе ұйымдардан ала алатын іскерлік қонақжайлылықты (сыйлықтар мен өкілдік шығыстар) көрсеткен кезде төменде көрсетілген өлшемдердің жиынтығына сәйкес келуге тиіс:

а) Серіктестік қызметінің заңды мақсаттарымен (таныстыру, семинарлар, іскерлік кездесулер және т.б.) тікелей байланысты болуға;

б) қызмет көрсеткені, әрекет еткені, әрекетсіздігі, жол бергені, қамқорлық жасағаны, құқық бергені, мәміледе, келісімде, рұқсатта және т.б. белгілі бір шешім қабылдағаны немесе алушыға өзге заңсыз немесе әдепсіз мақсатпен ықпал ету әрекеті үшін жасырын сыйақы бермеуге;

в) сыйлықтар немесе өкілдік шығыстар туралы ақпарат ашылған жағдайда Серіктестік, қызметкерлер және өзге де адамдар үшін бедел тәуекелін туғызбауға;

г) ақылға қонымды, мөлшерлес болуға және сән-салтанат заттары болып табылмауға;

д) осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың қағидаттары мен талаптарына және Серіктестіктің басқа да ішкі құжаттарына және қолданылатын заңнама нормаларына қайшы келмеуге;

е) Серіктестік рәміздері бар кәдесый өнімдері түріндегі сыйлықтарға имидждік материалдар ретінде жол беріледі және қаралады;

ж) Серіктестіктің, оның қызметкерлері мен өкілдерінің атынан үшінші тұлғаларға кез келген валютада қолма-қол немесе қолма-қол емес ақша түрінде сыйлықтар беруге жол берілмейді.

5.2 Серіктестіктің қызметкерлері өздерінің күнделікті қызметінде:

1) Қазақстан Республикасының Конституциясына, заңнамалық актілеріне және өзге де нормативтік құқықтық актілеріне сәйкес заңдылық қағидатын басшылыққа алуға;

2) осы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың қағидаттары мен талаптарын білуге және сақтауға;

3) лауазымдық міндеттерін атқару кезінде жеке және пайдакүнемдік мүдделерді басшылыққа алмауға;

4) лауазымдық өкілеттіктерін жүзеге асыру кезінде саяси партиялардың, қоғамдық және діни бірлестіктердің қызметінен бейтарап және тәуелсіз болуға;

5) басқа адамдарды сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға итермелемеуге және көтермелемеуге;

6) ақшалай қаражатты, бағалы қағаздарды, басқа да материалдық құндылықтарды қабылдамауға, өзінің қызмет бабын пайдаланғаны үшін, сондай-ақ сатып алуды жүзеге асыратын адамның мүддесіне қызмет бойынша жалпы қамқорлық жасағаны немесе жол бергені үшін мүліктік сипаттағы қызметтерді пайдаланбауға;

7) жеке және заңды тұлғаларға артықшылық бермеуге, лауазымдық міндеттерін атқару кезінде олардың ықпалынан тәуелсіз болуға;

8) өздеріне берілген құқықтар шегінде және лауазымдық міндеттеріне, Серіктестіктің ішкі құжаттарына және Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес өкілеттіктерді жүзеге асыруға;

9) тікелей (немесе жоғары тұрған) басшыға мүдделер қақтығысының, жеке мүдделіліктің туындауы туралы, сыбайлас жемқорлық мінез-құлыққа бейімділік туралы баяндауға;

10) іскерлік этикетті және субординацияны сақтауға;

11) ұжымдағы әріптестерінің ар-намысы мен қадір-қасиетіне нұқсан келтіретін жеке және кәсіби қасиеттерін талқылаудан бас тартуға;

12) басшылардың тапсырмаларын орындау процесінде тек объективті және дұрыс мәліметтер беруге;

13) құпиялылықты сақтауға және қызметтік және коммерциялық құпияның сақталуын қамтамасыз етуге;

14) еңбек тәртібін мүлтіксіз сақтауға, берілген өкілеттіктерге тиімді билік етуге; өз лауазымдық міндеттерін адал, бейтарап және сапалы атқаруға; жұмыс уақытын ұтымды пайдалануға;

15) заңдарда тәртіптік, әкімшілік не қылмыстық жауаптылық көзделген теріс қылықтар мен өзге де құқық бұзушылықтар жасауға жол бермеуге міндетті.

5.3 Өз құзыреті шеңберінде басқарушылық және өзге де шешімдерді дайындау және қабылдау кезінде барлық деңгейдегі басшыларға:

1) өзінің мінез-құлқымен үлгі көрсете отырып, барлық деңгейдегі сыбайлас жемқорлықтың кез келген нысандары мен көріністеріне ымырасыз қарым-қатынастың этикалық стандартын қалыптастыру;

2) туыстық, жерлестік және жеке адалдық белгілері бойынша кадрларды іріктеу және орналастыру жағдайларына жол бермеуге;

3) кадрларды орналастыру кезінде меритократия қағидатын басшылыққа алуға;

4) бағынышты қызметкерлердің міндеттері мен қызметтік өкілеттіктерінің көлемін дәл айқындауға;

5) анық орындалмайтын немесе олардың қызметтік міндеттерінің шеңберінен тыс, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасына қайшы келетін өкімдер бермеуге;

6) бағынышты қызметкерлер қызметінің нәтижелерін бағалау, сондай-ақ көтермелеу және жазалау шараларын қолдану кезінде әділдік пен объективтілік танытуға;

7) бағынысты қызметкерлерді сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауға мәжбүр етпеуге;

8) Серіктестіктің қарамағындағы және басқа да қызметкерлері тарапынан сыбайлас жемқорлыққа қарсы заңнама нормаларын бұзу фактілеріне жол бермеуге және олардың жолын кесуге;

9) бағынысты қызметкердің өзінің қызметтік міндеттерін орындау барысында туындаған мүдделер қақтығысын реттеу жөнінде толық шараларды уақтылы қабылдауға;

10) сыбайлас жемқорлықтың алдын алу жөнінде түбегейлі шаралар қабылдауға;

11) бағынышты қызметкерлердің сыбайлас жемқорлық құқық бұзушылықтар жасауына ықпал ететін себептер мен жағдайларды жоюға;

12) бағынышты қызметкерлермен құмар ойындарға қатысуға жол бермеуге;

13) қызметтік емес немесе жеке тапсырмаларды орындау үшін бағынысты қызметкерлерді тартуға жол бермеуге міндетті.

5.4 Нормативтік құқықтық актілердің және ішкі құжаттардың жобаларын дайындау кезінде Серіктестіктің қызметкерлеріне:

1) Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасының нормаларын, белгілі бір қызмет саласында бірыңғай мемлекеттік саясатты іске асыруды жүзеге асыратын жоғары тұрған уәкілетті (мемлекеттік) органдардың нормативтік құқықтық актілерінің талаптарын қатаң ұстануға;

2) жеке және заңды тұлғалардың заңды мүдделері мен құқықтарын бұзбауға;

3) Серіктестік құзыретінің шегінен шықпауға;

4) заңды және жеке тұлғалардың мүдделері мен құқықтарын қозғайтын құжаттың жобасын әзірлеу кезінде Қазақстан Республикасының нормативтік құқықтық актілерінде айқындалған тәртіппен олармен не олардың уәкілетті органымен келісуге міндетті.

6 Өзге де шектеулер мен тыйым салулар

6.1 Мемлекеттік функцияларды орындауға уәкілетті адамдарға теңестірілген адамның өз өкілеттіктерін жеке, топтық және өзге де қызметтен тыс мүдделерге пайдалануға әкеп соғуы мүмкін іс-әрекеттер жасауына тыйым салынады. Сондай-ақ осы тұлға өзіне:

1) өз функцияларын орындаумен сыйыспайтын қызметті жүзеге асыруға;

2) жақын туыстардың, ерлі-зайыптылардың және жекжаттардың бірлескен қызметіне (жұмысына) жол бермеу;

3) мүліктік және мүліктік емес игіліктер мен артықшылықтарды алу немесе алу мақсатында ресми таратуға жатпайтын қызметтік және өзге де ақпаратты пайдалануға;

4) материалдық сыйақыны, сыйлықтарды немесе көрсетілетін қызметтерді өздерінің лауазымдық өкілеттіктерін орындауға байланысты немесе өзінің

лауазымдық жағдайына байланысты ұсынған адамдардың пайдасына іс-әрекеттері (әрекетсіздігі) үшін қабылдауға осындай іс-әрекеттерге (әрекетсіздікке) ықпал етуге;

5) «Ойын бизнесі туралы» Қазақстан Республикасының Заңында көзделген анықтамаға жататын ойын мекемелеріндегі құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге, сол сияқты бұл үшін бөлінбеген орындарда құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге немесе телекоммуникация желілерін, оның ішінде Интернет желісін пайдалану арқылы жүргізілетін құмар ойындарға және (немесе) бәс тігуге қатысуға құқылы.

6.2 Серіктестіктің қызметкерлері атқаратын лауазымына қарамастан, Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттардың қағидаттары мен талаптарының сақталуына, сондай-ақ осы қағидаттар мен талаптарды бұзатын өздеріне бағынысты адамдардың заңсыз әрекеттеріне (әрекетсіздігіне) бақылау жасау бөлігінде дербес жауапты болады.

7 Қорытынды ережелер

7.1 Осы құжатты әзірлеуші Сыбайлас жемқорлыққа қарсы комплаенс-қызмет болып табылады.

7.2 Осы «МАЭК» ЖШС-нің Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттары Бақылау кеңесінің 02.12.2024 жылғы № 7 Хаттамасымен бекітілген және қолданысқа енгізілген.

7.3 Осы құжаттың қолданылу мерзімі - 5 жыл.

7.4 Бұл құжат «МАЭК-Қазатомөнеркәсіп» ЖШС-де Сыбайлас жемқорлыққа қарсы стандарттар ЗД -06-2021 ІНҚ ережесі орнына енгізілді.